

Studie
**K3NC2R1
HUS4T**
DR

Dirigent: **Thomas Dausgaard**

DANIEL MÜLLER- SCHOTT

Torsdag 20. maj kl. 19:30
Fredag 21. maj kl. 19:30
Koncerthuset, Koncertsalen

DR
Symfoni
Orkestret

09/10

Koncerthuset
Klassisk Sæson

DR

TORSDAGSKONCERT

Torsdag 20. maj
2010 kl. 19.30

FREDAGSKONCERT

Fredag 21. maj
2010 kl. 19.30

DR SymfoniOrkestret

Dirigent:

Thomas Dausgaard

Solister:

Daniel Müller-Schott, cello

Koncertmester:

Christina Åstrand

Torsdagskoncerten sendes direkte i P2 og genudsendes:
21. maj kl. 16 (DR Klassisk)
23. maj kl. 9 (DR Klassisk)
23. maj kl. 13 (P2)

Der er koncertintroduktion kl. 18.30-19.00 i koncertsalen med aftenens P2-vært, Mathias Hammer der fortæller om koncertens program og interviewer medvirkende fra koncerten

Samuel Barber (1910-81)**Ouverture til "The School for Scandal", op. 5, (1931-33)**

Allegro molto e vivace

Varighed: ca. 8'

Richard Strauss (1864-1949)**Don Quixote, op. 35 (1897)**

Fantastiske variationer over et tema af ridderlig karakter

Introduction

Don Quixote, der Ritter von der traurigen Gestalt

Variation I. Gemächlich

Variation II. Kriegerisch

Variation III. Mässiges Zeitmass

Variation IV. Etwas breiter

Variation V. Sehr langsam

Variation VI. Schnell

Variation VII. Ein wenig ruhiger als vorher

Variation VIII. Gemächlich

Variation IX. Schnell und stürmisch

Variation X. Viel breiter

Finale. Sehr ruhig

Bratschsolo: Claus Myrup

Varighed: ca. 40'

Pause ca. 20.25**Jean Sibelius (1865-1957)****Symfoni nr. 5, Es-dur, op. 82 (1919)**

I. Tempo molto moderato-Largamente-Allegro moderato-Presto

II. Andante mosso, quasi allegretto

III. Allegro molto-Misterioso-Un pochettino largamente-Largamente assai

Varighed: ca. 33'

Redaktion: Nicolai Michelsen

Korrektur: Magna Blanke

Tryk: Rek-Art

Design: E-types A/S

Layout: Lotte Ring Kvist

Forsidefoto: Christine Schneider

Producent: Curt Kollavik Jensen

Producer: Claus Due

Teknik: Jan Oldrup

Regissør: Jakob Helmer Mørck

2010 er et trængt år for klassiske jubilarer.

Schumann, Chopin og H.C. Lumbye fylder 200 år, Pergolesi 500. Der er fare for, at man glemmer at markere 100-året for den amerikanske komponist Samuel Barbers fødsel. I hvert fald her i Danmark, hvor hans musik opføres meget sjældent.

Samuel Barber (1910-81)

Ouverture til "The School for Scandal", op. 5 (1931-33)

Af Jens Cornelius

Samuel Barber er en amerikansk klassiker fra det 20. århundrede. Han er verdensberømt for et enkelt stykke: Den smukke *Adagio* for strygere, populært kaldet "Barbers Adagio". Derudover skrev han især vokalmusik, bl.a. operaen *Vanessa*, sangcyklussen *Knoxville: Summer of 1915* og korværket *Prayers of Kierkegaard*. Hans smukke og romantiske violinkoncert har efterhånden også fundet en plads på repertoiret.

Barber voksede op som vidunderbarn i en velhavende og musikalsk familie. Han begyndte at komponere, da han var syv, og som 10-årig skrev han en operette til en tekst skrevet af familiens kok! Han var bare 14, da han blev optaget på konservatoriet i Philadelphia, det fornemme Curtis Institute of Music. Uddannelsen blev suppleret af mange dannelsesrejser til Europa, ikke mindst til Italien.

• Samuel Barber er en af de få klassiske komponister, hvis eget instrument var sang. Han var en udmærket baryton og havde i sine yngre dage en sangkarriere ved siden af sit arbejde som komponist

Ouverturen *The School for Scandal* var hans allerførste stykke for symfoniorkester. Barber skrev det i 1931, mens han endnu studerede.

Titlen *The School for Scandal* (Bagtalelsens skole) stammer fra et engelsk skuespil fra 1777, hvis status nærmest kan sammenlignes med Holbergs komedier herhjemme. Det er skrevet af Richard Sheridan og er en klassiker, der stadig spilles, og som har været obligatorisk læsepensum for engelsk-sprogede studenter i over 100 år.

Barber skrev ikke ouverturen til en teateropførelse. Det er en selvstændig koncertouverture, som er inspireret af stykkets vittige, satiriske ånd.

Ouverturen begynder eksplosivt og energisk. Ud af den spjættende musik udvikler der sig gradvist et kringlet og ironisk tema. Næste motiv er en smuk melodi, der bliver præsenteret af oboen – her hører man Barbers store evner som melodiker. Lange, lyriske linjer dukker op igen og igen i hans værker, også i et ellers livligt stykke som denne brillante ouverture.

Ouverturen blev et klokkeklart gennembrud for den unge komponist, der blev anerkendt for sit fremragende håndværk og sine mange melodiske idéer. Barber viste, at han havde fundet en middelevé mellem de europæiske musiktraditioner og en spirende form for ny amerikansk musik.

Mange af Barbers jævnaldrende kolleger i USA arbejdede mere radikalt – ud fra en socialistisk tankegang – på at skabe en ny musik til det amerikanske folk. Barber foretrak de mere konservative dyder. Han var nyskabende uden at være revolutionær.

Richard Strauss' *Don Quixote* er et orkesterværk med rigtig handling. Det er den klassiske roman *Don Quixote*, som forsyner Strauss med hele skelettet til musikken.

**Richard Strauss (1864–1949)
Don Quixote, op. 35 (1897)
Fantastiske variationer over et tema af ridderlig karakter**

Af Jens Cornelius

Strauss skrev mange af den slags værker, som man under ét kalder programmusik. Dvs. at musikken beskriver noget bestemt, eller på andre måde er bundet til noget uden for musikken selv. I andre af Strauss' orkesterværker er programmet fx alt fra et folkeeventyr til landskaber og hans eget familieliv.

Selv om man kan synes, at en handling binder komponisten på hænder og fødder, så følte Strauss og mange andre komponister, at det netop stillede komponisten mere frit. Et stykke programmusik kan nemlig have lige den udformning, det skal være. Væk med normer om bestemte slags satser og musikalske forløb.

.....
• Solostemmen som Don Quixotes trofaste væbner, Sancho Panza, bliver spillet af en bratsch. Nogle gange opfører man værket med to løse solister, andre gange er det orkestrets egen solobratschist, der siddende på sin plads spiller Sancho Panzas rolle. Som sådan er det et af de mest krævende solo-partier, en orkesterbratsch kan komme ud for.
.....

Programmusikken er fri, poetisk kunst, og en almindelig symfoni har på Strauss' tid virket meget gammeldags ved siden af et værk som *Don Quixote*. Strauss skrev i alt syv af den slags symfoniske digtninger, som blev til i løbet af en kort periode i 1800-tallets sidste år. *Don Quixote* er den næstsidste i rækken.

Historien er taget fra en af de mest berømte bøger, der nogensinde er skrevet. *Don Quixote* blev skrevet i begyndelsen af 1600-tallet af den spanske forfatter Cervantes. Den begynder som en komedie og som satire over tidens populære ridderhistorier – men bliver i stigende grad en filosofisk bog om livets tragikomik og forblindelser.

Strauss vælger at bygge sit værk op som tema med variationer. Dvs. at der er nogle grundlæggende melodier, som undervejs forvandler sig og skaber en række afgrænsede episoder. Alligevel forløber hele værket uden pauser, og det bliver en ordentlig mundfuld på ca. tre kvarter. En hel spillefilm for orkester og to solister: En cello og en bratsch. Celloen er Don Quixote og bratschen er hans væbner, Sancho Panza.

Variationerne i *Don Quixote* svarer til en række episoder fra bogens handling. Don Quixote er en midaldrende, hensyngnet adelsmand, der bruger al sin tid på at læse ridderromaner. Det har fået ham til at miste jordforbindelsen, og på en indbildt ridderfærd vil han nu prøve at skabe mening med tilværelsen.

Værket begynder næsten som var det en opera: Med et "Der var engang", træder vi indenfor hos Don Quixote. I en smuk obo-solo hører man så Don Quixotes drømmesyn af den smukke Dulcinea. Hun er en lokal bondepige, der i Don Quixotes fantasi bliver ophøjet til noget ædelt og uopnåeligt smukt. Hun er hans livsmål, og jo længere omveje han kommer på, desto mere eftertragtet og guddommelig bliver Dulcinea.

Følelser og impluser hvirvler pludselig rundt i Don Quixotes hoved. Efter signaler fra messingblæserne beslutter han sig for at tage af sted på ryggen af sin besindige hest, Rosinante. Nu præsenteres de to andre hovedtemaer: Først det stolte Don Quixote-tema, der spilles af celloen, og derefter Sancho Panzas tema, en kortsynet og jovial melodi, der præsenteres af tenor-tubaen med kommentarer fra solobratschen.

Nu begynder de 10 variationer.

I 1. variation udkæmper Don Quixote en latterlig duel mod en vindmølle, og i 2. variation forveksler han en fåreflok med en fjendtlig hær. Strauss giver fårene stemmer af spredte, brægende lyde i messingblæserne, en virtuos effekt.

3. variation er en dialog mellem de to hovedpersoner, hvor Don Quixote lover sin hjælper Sancho Panza et kongerige som tak for hans trofasthed.

I 4. variation farer de to derefter løs på en religiøs procession, som de tager for at være en bande tyveknægte. Don Quixotes riddermotiv støder her sammen med et tema, der lyder som gregoriansk munkesang.

I 5. variation drømmer Quixote om sin elskede Dulcinea, og i underskøn musik får man indtryk af, hvor smuk og betagende hun må være. Don Quixote bliver heftigt opildnet.

I 6. variation møder han hende endelig og kan nu se, at hun er meget ordinær. Strauss forvrænger her hendes bedårende tema til en vulgær polkamelodi. Stakkels Don Quixote griber endnu engang til selvbedrag ved at overbevise sig selv om, at Dulcinea er blevet fortryllet.

I 7. variation narres Quixote og Sancho til at tro, at de kan ride gennem luften på en hest af træ. Her hører man et meget sjældent instrument i orkestret: En vindmaskine! (Hold øje med en tøndelignende genstand med håndsving).

I 8. variation kæntrer makkerparret i en fortryllet båd, og i 9. variation jager Don Quixote to fredssommelige munke på flugt, fordi han tror, de er troldmænd.

10. variation bliver enden for Don Quixotes indbildte riddergerninger. En ven, der forklæder sig som skrækindjagende ridder for at få Quixote i tale, bringer ham til fornuft. Og i finalen udånder den desillusionerede, indbildte ridder – omsider rolig, men for sent.

Symfoni nr. 5 er en af de mest populære af Sibelius' symfonier overhovedet. I 5. Symfoni spirer der lige fra de indledende kald i blæserne en glæde frem, der vokser organisk som en plante.

Jean Sibelius (1865-1957)
Symfoni nr. 5, Es-dur, op. 82

Af Jens Cornelius

Symfonien kulminerer i en rus af skønhed, inden den ender abrupt med en række løsrevne akkorder, der står som dramatiske spørgsmålstegn. En overvældende slutning, der sætter al det forløbne i relief.

I 1914 var Sibelius klar over, at 5. Symfoni var på vej. En lang sygdomsperiode var overstået, og 1. verdenskrig var brudt ud. De mørke oplevelser fyrede op under Sibelius' velkendte tvivlrådighed, men han fornemmede, at der alligevel var noget positivt i sigte. "Smeder på temaer til 5. Symf. - dalsænkningen dybere. Men jeg aner det bjerg, jeg skal bestige," skrev han til en ven. Og tilføjede i et p.s. en beskrivelse af, hvordan han prøver at fange inspirationen i de glimt, den viser sig: "Gud åbner sin dør et øjeblik, og hans orkester spiller Symf. 5."

Symfonien blev lige akkurat færdig til festlighederne på Sibelius' 50-års dag ved juletid 1914. Nationalhelten dirigerede selv, og hans nye, heroiske værk blev modtaget med stormende jubel. Alligevel mente Sibelius, at den kunne forbedres. Han reviderede den ikke færre end tre gange de følgende fire år og endte med et resultat, der var endnu mere originalt og organisk.

Det er ikke til at forstå, at et musikalsk materiale, der har været endevendt, brækket fra hinanden og sat sammen på nye måder, kan føre til et så helstøbt værk. "At smede," kaldte Sibelius selv denne del af arbejdet, og med 5. Symfoni forstod han den helt usædvanlige situation, materialet havde bragt ham i: "Det er, som hvis Gud Fader kastede mosaikstykker fra Himmels gulv ned og bad mig finde ud af, hvordan det havde været," skrev han.

De to første satser blev slået sammen til én, der har en forrygende logisk og følelsesmæssig styrke. 2. sats er en sval tænkepause, der med beskedne midler rummer stor originalitet. Den begynder med fløjter og pizzicerede strygere og varierer sig derefter, uden at satsen af den grund bliver til en traditionel omgang 'tema med variationer'. Selv inden for et enkelt tema lader Sibelius grænserne for begyndelse og afslutning være svært definerbare. Nogle musikforskere mener, at han er inspireret af de finsk-estiske runesange, de oldgamle folkekvad, der indeholder metriske gentagelser i en form for organiseret endeløshed.

3. sats er en lang ekstatiske opbygning. En forårsdag i 1914 noterede Sibelius i sin dagbog: "Så i dag 10 minutter i 11, 16 svaner. Et af de største indtryk i mit liv! Herregud, denne skønhed! De kredsedes længe og smukt over mig. Forsvandt i soldisen som et glimtende sølverbånd." Og under nøgleordene naturmystik og livsve nedskrev han i dagbogen det store, enkle tema, der bryder igennem i symfoniens sidste sats: Svanetemaet.

Svanetemaet præsenteres af hornene, og det virker, som om symfonien først nu har nået sit mål: Et enkelt, men voldsomt virkende tema, der samler symfoniens mange tråde i et blændende skønt skær. Netop da, mens vi sidder spændt ud i hans net, river Sibelius skyklapperne af os. Seks enkeltstående akkorder smælder i luften med åndeløse pauser imellem. En afslutning med skarpe glimt, der virker som en røntgen-gennemlysning – eller som en serie eksistentielle spørgsmål, stillet på det tidspunkt, hvor man er mest blottet.

Chefdirigent **Thomas Dausgaard**

Af Jens Cornelius

Foto: Per Morten Abrahamsen

• Til sommer skal Thomas Dausgaard dirigere to koncerter ved BBC's Promenadekoncerter i Royal Albert Hall – med DR SymfoniOrkestret og med Det svenske Kammerorkester, for hvem han også er chefdirigent.

Siden 2004 har Thomas Dausgaard været chefdirigent for DR SymfoniOrkestret. Med sin dynamiske stil og sin evne til at se på musikken med friske øjne har han udviklet orkestret og skabt international opmærksomhed.

Sammen med DR SymfoniOrkestret har Thomas Dausgaard turneret til Europas vigtigste koncertsale og indspillet en lang række roste cd'er. Kernen i Dausgaards arbejde med orkestret er dog selvfølgelig koncerterne i Danmark, både de traditionsrige Torsdagskoncerter og de nyskabende Metrokoncerter, som med stor succes tiltrækker et nyt og yngre publikum til den klassiske orkestermusik.

Mange af verdens førende orkestre ønsker at give koncerter sammen med Thomas Dausgaard. Han arbejder regelmæssigt sammen med Leipzig Gewandhaus Orkester, Toronto Symfoniorkester, Wiener Symfonikerne og Skt. Petersborg Filharmonikerne. Desuden har Thomas Dausgaard optrådt med store orkestre i USA, bl.a. Los Angeles Filharmonikerne, Boston Symfonikerne og Philadelphia Orkestret.

Thomas Dausgaards diskografi er efterhånden nået op over 50 cd'er. Ud over internationale standardværker af Beethoven, Berlioz, Brahms og Sibelius har han indspillet en fornem række cd'er med nordisk og dansk musik: Rued Langgaards 16 symfonier og alle symfonier af Asger Hamerik, Franz Berwald, Johan Svendsen, Christian Sinding og J.P.E. Hartmann. Hans dvd/cd med Langgaards kirkeopera *Antikrist* har vakt sensation, og senest har hans og DR SymfoniOrkestrets indspilning af Per Nørgaards symfonier nr. 3 og 7 demonstreret verdensklasseniveau.

Solist

Daniel Müller-Schott

Af Jens Cornelius

• Müller-Schott går meget op i at udbrede den klassiske musik til nye lyttere, så hvert år giver han skolekoncerter og underviser på helt almindelige skoler i de lande, han optræder i. Det ser han som sit bidrag til at overbevise politikere og ledere om, at "musik ikke er et bifag".

Den 33-årige cellist Daniel Müller-Schott er en af Europas bedste unge klassiske solister. En musiker, der hver gang gør indtryk med sin tekniske perfektion og store stilsans.

Daniel Müller-Schott er født i München og har spillet cello siden han var seks år. Han begyndte sin uddannelse i Tyskland og studerede senere hos de berømte cellister Steven Isserlis i England og Heinrich Schiff i Salzburg. Han nåede også at få vejledning af den nu afdøde cello-legende Mstislav Rostropovitj.

Første gang, det internationale musikliv hørte om Daniel Müller-Schott, var ved den russiske Tjajkovskij Konkurrence, hvor han som 15-årig vandt ungdomsprisen. Næste store skridt kom i 2000, hvor hans første cd udkom. Den var med Bachs seks cellosuiter – musik, der både er cellisternes Bibel og deres største udfordring. Cd'en begejstrede den tyske violinstjerne Anne-Sophie Mutter, der belønnede Müller-Schott med et legat. Siden da har de to ofte optrådt sammen i både Tyskland, England og USA.

I dag optræder Daniel Müller-Schott over hele verden. Alene de seneste måneder har han turneret i USA, spillet solokoncerter i Centraleuropa og kammermusik i Istanbul og Abu Dhabi. Om få uger venter en Spaniensturné og til sommer optrædener ved de førende musikfestivaler i Europa.

Siden sin debut-plade med Bach har Daniel Müller-Schott indspillet 16 andre cd'er. Blandt hans seneste udgivelser er Beethovens cellosonater, indspillet sammen med pianisten Angela Hewitt, og en højt rost indspilning af Sjostakovitjs to cellokoncerter. Sammen med den unge tyske violinist Julia Fischer har han indspillet Brahms' dobbeltkoncert så godt, at cd'en er udråbt som ny reference.

1. Violin

Christina Åstrand
Jan Rohard
Anders Fog-Nielsen
Helle Hanskov Palm
Anders Jonsson
Per Friman
Alexandre Zapolski
Camilla Sand Kjeldsen Fogh
Elizabeth Jane Jones
Sarah McClelland
Tine Rudloff
Sabine Bretschneider
Sophia Bæk
Ilia Bilet
Ida Lorenzen
Arne Balk-Møller

2. Violin

Tue Lautrup
Bodil Kuhlmann
Ludmilla Spektor
Luciano de Renzo
Julie Meile
Marianne Bindel
Morten Dulong Jensen
Anne Marie Kjærulff
Andrea Rebekka Alsted
Hedvig Oftedahl
Maria Kominek
Trine Yang Møller
Vibeke Larsen
Katarina Roth

Bratsch

Claus Myrup
Dmitri Golovanov
Per Nørby Hansen
Flemming Lave
Ulla Knudsen
Carina Andersson
Michail Dolgin
Kristian Fogh
Astrid Christensen
Janne Ahvenien
Anne Søren
Trine Mikkelsen

Cello

Henrik Dam Thomsen
Carsten Tagmose
Inger Guldbrandt Jensen
Nils Sylvest Jeppesen
Vanja Louro
Mats Larsson
Birgitte Øland
Johan Krarup
Peter Morrison
Karin Dalsgaard

Kontrabas

Michał Stadnicki
Joel González
Gerit Hamacher
Michael Dabelsteen
Ditlev Damkjær
Mads Lundahl Kristensen
Katharina Richter
Christian Jørgensen

Fløjte

Ulla Miilmann
Mikael Beier
Jens Boje Hansen

Obo

Kristine Vestergaard
Gert Herzberg
Erika Wolf

Klarinet

Olli Leppäniemi
Jørgen Misser Jensen
Klaus Tönshoff
Søren Elbo

Fagot

Audun Halvorsen
Dorte Bennike
Jens Tofte-Hansen
Aksel Kaae Trige

Horn

Lasse Mauritzen
Henning Hansen
Thorbjørn Gram
Leif Lind
Jakob Arnholtz
Christian Vinther
Dominika Piwkowska
Páll Solstein

Trompet

Bo Fuglsang
Karl Husum
Christer Nilsson
Lars Husum

Basun

Jesper Juul Windahl
Peter Bennet Schmidt
Brian Bindner

Basbasun

Thomas Dahlkvist

Tuba

Janus Mogensen

Harpe

Tine Rehling

Pauke

René Mathiesen

Pauke & slagtej

Christian Utke Schiøler

Slagtej

Gert Sørensen
Tom Nybye

K3NC2R1 HUS4T

DR

DR Musik

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

0999 København C

Tlf.: 35 20 30 40

e-mail: drso@dr.dk

Musikchef

Leif Lønsmann

Orkestrerchef

Ole Bækhoj

*DRs ensembles virksomhed er muliggjort
gennem støtte fra blandt andre:*

Augustinus Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat

FrederiksbergFonden

Knud og Dagny Gad Andresens Fond

Nordea Danmark

PFA
PENSION

er sponsor for Koncerthuset

Hvor, hvad og hvordan i Koncerthuset

Garderobe

Overtøj og større tasker skal af sikkerhedsmæssige hensyn afleveres i garderoben i foyeren. Man kan enten aflevere sit overtøj i en ubemandet garderobe uden betaling, eller man kan for 20 kroner aflevere sit overtøj i en bemandet garderobe. Har man ikke kontanter med, kan man købe en garderobe-bon i baren for 20 kroner.

Toiletforhold

Der er i alt 58 toiletter i Koncerthuset, herunder 4 handicaptoiletter. I niveau -1 findes toiletterne v. elevatoren ved Studie 4. I niveau +1 findes toiletterne i den nordlige ende af den store foyer. Endvidere findes der toiletter på 3. niveau v. parterre-indgang (mod øst) og på 4. niveau ved Orkester A-indgang til Koncertsalen.

Forudbestilling af pausedrink

HUSK at du kan springe køen til baren over i pausen - bestil og forudbetal din drink i baren før koncerten. Så venter den på dig i pausen.

Pause

Pausen varer 30 minutter, og vi ringer nu ind 10 - 7 - 5 minutter, før dørene lukker til salen.

Til og fra Koncerthuset

Du kan læse mere om transport og parkering på dr.dk/koncerthuset/omkoncert-huset/foerkoncerten. Her kan du også læse mere om tilgængelighed for publikum med nedsatte funktioner.

DR

www.dr.dk/koncerthuset
www.dr.dk/drso